

J. W. Goethe
Trpljenje mladega Wertherja

November, 2011

Kazalo

Kazalo.....	2
Kazalo slik.....	2
Uvod.....	3
Avtor.....	3
Biografija.....	3
Dela.....	3
Vsebina.....	4
1. knjiga.....	4
2. knjiga.....	5
Nastanek romana.....	5
Odziv na roman.....	5
Zgradba romana.....	6
Pisemski roman.....	6
Oznaka oseb.....	6
Werther.....	6
Lotte.....	6
Albert.....	6
Wertherjev odnos do okolja.....	7
Razvoj ljubezni.....	7
Svetobolje.....	7
Predromantika.....	7
Značilnosti.....	8
Weimarska klasika.....	8
Pismo prijatelju.....	9
Zaključek.....	10
Viri.....	10
Vir slike.....	10

Kazalo slik

Slika 1: Johann Wolfgang von Goethe.....	4
--	---

Uvod

V seminarski nalogi je predstavljen roman Trpljenje mladega Wertherja. Opisan je tudi življenjepis avtorja Johanna Wolfganga von Goetheja in obdobje ter nastanek romana.

Vsebina romana je podrobno opisana, prav tako tudi glavne osebe, ki nastopajo v romanu.

Avtor

Johann Wolfgang von Goethe je nemški pisatelj, pesnik, dramatik, politik in še bi lahko naštevala. Skratka, bil je osrednja evropska osebnost tistega časa. Rodil se je 28. avgusta, leta 1749 na Majni v Frankfurtu.

Biografija

Pravo je študiral v Leipzigu in Strasbourgu. Leta 1775, ga je Karl August povabil na svoj dvor v Weimarju. Tam je imel pomembno funkcijo, saj je opravljal častna dela. Leta 1782 je bil zaradi tega povzdignjen v plemiški stan. Kmalu zatem se je razvil v vsestranskega evropskega književnega ustvarjalca. Našel je svojo življenjsko sopotnico Christino Vulpius, s katero sta se po osemnajstih letih skupnega življenja tudi poročila. Rodila mu je sina Augusta.

Goethe je zelo rad potoval po Evropi, vendar ga je vedno najbolj zanimala Italija. Po naravi je bil zelo radoživ in zgovoren. Bil je negativ junaka, ki je nastopal v romanu, saj je bil Werther zelo pomirjen in vase zaprt človek, kar je kasneje tudi podrobno opisano v poglavju "Opis oseb".

Goethe je umrl 22. marca, leta 1832 v Weimarju. Njegova smrt natančno ni bila nikoli pojasnjena, domnevajo pa, da naj bi umrl zaradi srčnega infarkta.

Dela

Medtem ko se je Goethe razvijal v vsestranskega evropskega književnika, je nastalo ogromno njegovih del. Nastajali so epi, romani, pesnitve, prozna dela, tragedije, dramska dela in podobno. Njegova najbolj znana dela so bila Lisica Zvitorepka, ki je bila živalski ep, Herman in Doroteja, meščanski ep, Faust, ki je tragedija, Doktor, ki je ena izmed njegovih dramskih pesnitev in najpomembnejše ter najbolj prepoznavno delo Trpljenje mladega Wertherja. Ta roman se je v Evropi najprej prepovedal, vendar je kasneje, verjetno ravno zaradi vsega hrupa, ki ga je "povzročil", postal eden najbolj branih romanov, ki so obvezen del čtiva v srednjih šolah, tudi danes.

Slika 1: Johann Wolfgang von Goethe

Vsebina

Vsebina celotne knjige je predstavljena v dveh delih, in sicer v prvi in drugi knjigi. V prvem delu se razmere še zdijo dokaj normalne, medtem ko v drugem delu opazimo samomorilsko nagnjena Wertherja, ki se stopnjujejo vse do samomora. Celoten roman naj bi bil ogledalo avtorja Goetheja, saj naj bi tudi on razmišljal o samomoru, medtem ko je preboleval staro ljubezen.

1. knjiga

Mladi Werther se je iz mesta preselil k teti na deželo, zaradi nekih zadev glede dediščine. Preselil se je v kraj Wahlheim, ki je namišljen, v resnici ne obstaja. Predstavljal naj bi avtorjev kraj, kjer je preživel večino svojega življenja, tj. Weimar. Tam so ga ljudje zaradi njegove prijaznosti, dobrosrčnosti in radodarnosti vzljubili. Rad je imel naravo, zato je na deželi zelo užival. V svojem rodnem kraju pa je imel svojega najboljšega prijatelja Wilhelma. Temu je skoraj vsak dan napisal pismo o dogajanju in njegovem počutju. Ta pisma so bila njegov "dnevnik", in podlaga za nastanek romana.

Že po nekaj tednih je bil zaradi svoje priljubljenosti povabljen na neko zabavo. Tam je spoznal dekle Lotte, v katero se je smrtno zaljubil. Lotte je bila skrbnica sedmih otrok, ki so bili njeni bratje in sestre. Bila je najstarejša v družini, vendar ji je mama umrla, ko je bila Lotte še v najstniških letih. Prezela je vso odgovornost zanje, kar se j Wertherju zdelo na njej še bolj privlačno. To zabavo lahko štejemo kot prelomni trenutek, saj se je po tej zabavi začel redno dobivati z Lotte in jo je tudi osebno spoznal. Čez nekaj časa pa je doživel veliko razočaranje. S potovanja se je namreč vrnil Lottin zaročenec Albert. Z Albertom sta kasneje postala zelo dobra prijatelja, vendar je Werther globoko v sebi čutil veliko sovraštvo do njega. Večkrat so se družili. Med branjem začutimo napetost med Wertherjem in Albertom, kadar so bili vsi trije skupaj. Lotte je čutila, da Werther do nje goji posebna čustva, vendar tega ni pokazala. Tudi Albert je zaslutil Wertherjevo posebno naklonjenost do Lotte, vendar ni nikoli nič rekel.

2. knjiga

Werther se je zaposlil v državni službi. Brez slovesa ali sporočila je zapustil Wahlheim. Vendar tam ni zdržal dolgo. Zaradi močnega hrepenenja po Lotte, se je moral vrniti nazaj v Wahlheim. Lotte se ga je zelo razveselila, saj je tudi njo zaskrbelo kaj se je zgodilo z njim. V tem delu opazimo, da se je tudi Lotte zaljubila vanj, vendar si svojega ugleda ni smela pokvariti s tem priznanjem. Albert nad njegovim prihodom ni bil preveč navdušen, saj je opazil kako močno se ga je Lotte razveselila. Zaradi vse večje napetosti med Wertherjem in Albertom, je Lotte Wertherja prosila, naj ne hodi več k njej. Ta je nekaj časa držal obljubo, vendar se je kmalu vrnil in Lotti izpovedal svojo ljubezen, ki jo je čutil do nje. To je želel narediti pred smrtjo, ki jo je takrat že načrtoval. Na svet je začel gledati zelo črnogledo in niti narava, kamor je prej pobegnil pred realnostjo, mu ni pomagala. Ker Lotte ni mogla narediti ničesar več, saj je bila v kratkem predvidena poroka, je Werther popolnoma obupal, kajti prej je še imel kanček upanja, v primeru da si Lotte premisli. Pred smrtjo je Albertu napisal poslovilno pismo, v katerem ga je prosil za pištolo. V pismu ni povedal, da se bo ubil. Kot razlog, da potrebuje pištolo, je navedel da odhaja na pomembno potovanje. Albert mu je to pištolo tudi poslal, saj ni slutil, kakšni so Wertherjevi načrti. Še isti dan, ko je prejel pištolo, se je z njo ustrelil. Pok so okoli polnoči slišali tudi sosedje, vendar zaradi tišine in miru, ki sta sledila, niso ukrepali. Zjutraj ga je na tleh našel služabnik, a mu ni več mogel pomagati. Zvečer so ga pokopali na samotnem delu pokopališča.

Nastanek romana

Roman Trpljenje mladega Wertherja je nastal na podlagi pesnikovih doživetij. Goethe je želel izraziti svoja čustva, ki jih je v tistem času doživljal, ko je preboleval staro ljubezen. Odločil se je za pisemsko tehniko, saj je tako najlažje izraziti več čustev, saj vsa pisma delujejo kot nek pesnikov dnevnik, če jih pogledamo v celoti. Povod za nastanek romana je bila tudi avtorjeva želja, da izpriča verodostojnost in pristnost junakovega čustvovanja. Ne moremo pa trditi, da se v Wertherju pokaže pesnikov značaj, saj sta si kot karakterja popolnoma različna, zelo pa se razlikujeta tudi v psihofizičnih lastnostih.

Odziv na roman

Ko je izšla prva knjiga Wertherja, je ta doživela ogromno kritik in so sprva njegovo izdajo v Leipzigu celo prepovedali. Kritiki so trdili, da Werther predstavlja "modernega" Don Kihota. Tudi katoliški krogi v Franciji in Italiji so roman zavračali. Vzrok pa je bil eden izmed glavnih motivov zgodbe, torej motiv samomora. Proti koncu namreč začutimo Wertherjeva samomorilska nagnjenja. Zaradi zavračanja knjige s strani višjih slojev, pa so ljudje še bolj množično začeli kupovati knjigo, saj jih je zanimalo, kaj je v njej tako strašnega in prepovedanega. Postala je ena izmed najbolj branih knjig tistega časa, kar pa je verjetno še danes.

Roman je zelo hitro zaslovel, verjetno tudi zaradi tega, ker je bil poln pesniških čarov. Časi so bili takrat za ljudi zelo suhoparni in dolgočasni, ta pesniška sredstva pa so jih prestavila v nek drug kraj, jim dala drugačen pogled na življenje. Pomembno je tudi dejstvo, da je imela meščanstvo takrat usmerjeno predstavo o življenju in svetu. To se je bistveno razlikovalo od miselnosti meščanstva v romanu, ki je vse prepuščalo naključjem.

Zgradba romana

Roman je zgrajen v obliki pisma. Vse skupaj še dopolnjuje pesnikova pisemska tehnika, pri kateri pridejo do izraza vsa njegova čustva. Vsako pismo opisuje drug pripetljaj. Ko pa vse skupaj povežemo v celoto, dobimo opis pesnikovega življenja v teh letih, ko je pisal pisma prijatelju Wilhelmu. Lahko tudi rečemo, da je roman kot celota, dnevnik Wertherja.

Pisemski roman

Kadar govorimo o pisemskem romanu, govorimo tudi o psihološki avtobiografiji, ki je napisana v pisemski obliki. Poudarja osebno in subjektivno dogajanje. Celotno dogajanje pa je usmerjeno v junakova čustva in zaznave, ki so v tem romanu najpomembnejša in so tema celotne zgodbe.

Oznaka oseb

V zgodbi so lepo opisane glavne osebe. Ob avtorjevi živi pripovedi dobimo zelo realne psihične in fizične podobe oseb. Vse opiše zelo natančno, tako fizično, kot tudi psihično.

Werther

Glavni junak romana, Werther, je bil mlad mož, z zelo globokimi in močnimi čustvi. Skozi vse življenje si je ustvarjal lastne sodbe in je obsojal samega sebe, za dejanja, ki pogosto niso bila napačna, a je imel on drugačno mnenje. Bil je zelo občutljiv in vase zaprt človek. Deloval je nedejavnega, vendar je bil vedno pripravljen vsakomur pomagati. Če ocenjujemo njegov značaj, lahko rečemo, da je bil tipičen melanholik. Bil je torej misleč človek, ki je resno jemal svoje namene in je imel že vnaprej določene življenjske cilje, ki se večinoma niso uresničili. Tak človek tudi stremi k popolnosti in želi imeti red, zaradi tega je bil dobro organiziran in želel je, da je bilo vse popolno.

Lotte

Charlotte ali krajšano Lotte je bila hči bogatega plemiča. Bila je zgled lepote. Wertherju se je zdela kot boginja in nikakor ni mogel umakniti oči z nje, kadar sta bila skupaj. Bila je odprta oseba, vedno pripravljena pomagati. Kar je Wertherja pri njej še bolj privlačilo, je bilo to, da je bila življenjsko izkušena. Kot njeno dobro značilnost pa lahko najbolj izpostavimo odkritosrčnost, saj je kot najstarejša hči v družini, po smrti matere skrbela za svoje brate in sestre.

Albert

Albert je bil Lottin zaročenec in obenem tudi Wertherjev prijatelj. Prav tako je obstajal v pesnikovem resničnem življenju, in sicer pod imenom Kestner. Bil je pošten človek in tipičen realist. Bil pa je tudi ljubezniv, saj opazimo njegovo veliko ljubezen do Lotte, ki jo je imel zares rad, vendar ne tako močno kot Werther.

Wertherjev odnos do okolja

Werther je kot zelo nedejaven in vase zaprt človek, gojil izredno močna čustva do narave. Naravo je vedno občudoval in se ji prepuščal. Narava mu je nudila sprostitev in čas za globoka razmišljanja o sebi, svetu in seveda o Lotte. Narava mu je bila pribežališče pred realnim svetom.

Razvoj ljubezni

Wertherjeva ljubezen do Lotte se razvija počasi in postopoma. Ko Werther pride v Wahlheim, na zabavi spozna Lotte. Tam se vanjo zagleda in z dnevi, ko jo spoznava se vanjo smrtno zaljubi. Vendar pa kmalu doživi šok in razočaranje, ko izve, da se bo Lotte kmalu poročila. Dolgo časa potrebuje, da se sprizajni z dejstvom, da z Lotte ne bosta nikoli skupaj. Ko izgubi vse upanje zaradi Lotte, naredi samomor. Nihče ni vedel za njegove namene.

Werther je zelo močno ljubil Lotte. Ta goreča ljubezen ga je pripeljala do smrti. To nam da misliti, saj moramo človeka res zelo dobro poznati in vedeti o njemu čim več, da se lahko vanj zaljubimo, sploh pa tako močno kot se je Werther v Lotte. Zanimivo pa je, da Werther ni nikoli na glas izrazil želje, da želi razdreti poroko med Albertom in Lotte. To je skrival nekje v sebi, saj ga je imel Albert za prijatelja, Werther pa tega prijateljstva ni želel razdreti, saj bi se tako oddaljil od Lotte.

Svetobolje

Svetobolje je pojav, ki se pojavi v romantiki. Ta doseže vrh v 19. stoletju, izvira pa iz predromantike, ki je predstavljena v nadaljevanju.

Pomeni nek nazor, ki izraža bolečino ali žalost zaradi neskladja med idealom in resničnostjo. To se zelo očitno pokaže pri Wertherju, ko si želi Lottine bližine in njene naklonjenosti. To je ideal, resničnost pa je, da je Lotte že zaročena, da se bo kmalu poročila in ne bo nikoli Wertherjeva žena. To za glavno osebo romana predstavlja tako močno žalost in grenko razočaranje nad življenjem, da na koncu obupa tudi nad tem in stori samomor.

Predromantika

Roman sodi v obdobje predromantike. Je predhodnica romantike, ki se je iz tega obdobja kasneje zelo dobro razvila.

To je čas konec 18. stoletja. Je odraz novega industrijskega meščanstva, ki se je takrat pojavilo v Angliji. Glavni predstavnik obdobja je bil Rousseau, ki je bil vzornik številnim drugim predromantikom in romantikom, med drugim tudi Goetheju. K širitvi tega obdobja je močno pripomogla francoska revolucija, ki je gibanje industrijskega meščanstva močno spodbujala.

Značilnosti

Za obdobje predromantike je značilno izražanje globokih čustev. Ta pojav imenujemo sentimentalizem. To je pretirana čustvenost. Pojavi se veliko zanimanje za ljudsko slovstvo.

Weimarska klasika

V obdobju romantike je zelo pomembna Weimarska klasika. Predstavlja vrh in zaključek obdobja romantike. Glavna predstavnika sta bila Goethe in Schiller. Temeljna ideja Weimarskih klasikov pa je bil razkol med stvarnostjo in ideali, kar se je že pojavilo pri pojavu svetobolja in se kaže tudi v romani Trpljenje mladega Wertherja.

Pismo prijatelju

Marija Novak
Mariborska 16
1000 Ljubljana

Socka, 5. 11. 2011

Pozdravljena!

Pred kratkim sem prebrala roman Trpljenje mladega Wertherja, ki ga je napisal Johann Wolfgang Goethe. Ker vem, da zelo rada bereš razne romane, predvidevam, da bi ti tudi ta bil zelo všeč. Meni osebno se za nas mlade ne zdi primeren, saj je v ospredju motiv samomora, ki bi lahko marsikoga spodbudil k temu dejanju. Zgodba govori o neuresničeni ljubezni med Wertherjem in Lotte. Ker je Lotte že zaročena, je ljubezen med njima nemogoča. Werther za to izve šele potem, ko se na neki zabavi vanjo smrtno zaljubi. Ves čas ga muči to razočaranje in žalost, a na drugi strani neskončna ljubezen, ki jo čuti do Lotte. Ko se na koncu le sprijazni z dejstvom, da Lotte ne bo nikoli njegova naredi samomor. Ker se to velikokrat zgodi mladim, bi lahko ravno ta zgodba marsikoga spodbudila k temu neumnemu dejanju. Vendar se vmes zgodi še ogromno drugih dogodkov, kot na primer razna skrivna srečanja med Wertherjem in Lotte, prijateljevanje med Lottinim zaročencem Albertom in Wertherjem ter še veliko drugih, ki dajejo poseben občutek napetosti, ki se čuti, ko beremo. Zaradi teh pa se knjigo kljub vsemu splača prebrati. Ko ti uspe mi sporoči še tvoje mnenje.

Lep pozdrav.

Špela

Zaključek

V tej seminarski nalogi je predstavljen roman vsestranskega evropskega književnika, rojenega v Nemčiji: Goetheja. Delo Trpljenje mladega Wertherja je nastalo v obdobju predromantike, ki je opisano, prav tako vsebina knjige in predstavitev glavnih oseb. Poudarek je na Wertherjevem doživljanju okolja in neuresničene ljubezni do Lotte. Na koncu je v obliki pisma izraženo še moje osebno mnenje o romanu.

Viri

Johann Wolfgang von Goethe: Trpljenje mladega Wertherja, Cankarjeva založba
Janko Kos: Pregled svetovne književnosti, DZS

Vir slike

<http://www.google.com/imghp?hl=sl>